

Asia: VM/1709/00.01.00.01/2016 VM098:00/2016

Lausuntopyyntö julkisen hallinnon tiedonhallinnan sääntelyn kehittämistä selvittäneen työryhmän raportista

Yleiset kommentit raportista

Yleiset kommentit raportista

Tiedonhallintaa säätelevä lainsäädäntö on nykyisellään hajautettu useaan erilliseen lakiin. Näiden yhdistäminen yhdeksi kattavaksi laiksi on kannatettava ajatus.

Raportin kommentointiaika on lyhyt suhteutettuna siihen, miten laajat vaikutukset raportissa esitetyillä näkemyksillä olisi. Tämän vuoksi tässä lausunnossa keskitytään vain oleellisimpiin kohtiin.

Kommentit raportin 5 luvusta

Kommentit osasta 5.1 Tiedonhallintaa koskevan sääntelyn soveltamisaloista

-

Kommentit osasta 5.2 Tiedonhallinnan suunnittelu ja kuvaaminen

-

Kommentit osasta 5.3 Tietoturvaluottisuus

Raportissa esitetty käsite "ei julkinen" on liian epämääräinen ja saattaa johtaa tarpeettomasti viranomaisittain vaihteleviin tulkintoihin. Tämä saattaa olla ongelmallista kansalaisten tasapuolisen kohtelun kannalta. Tiedon tulisi olla joko julkinen tai salassa pidettävä.

Kommentit osasta 5.4 Tietoaineistojen muodostaminen ja vastuut

-

Kommentit osasta 5.5 Tietojen ja tietojärjestelmien yhteentoimivuus

Rajapinta-ajattelu on sinänsä positiivinen asia. Tulisi kuitenkin ottaa huomioon, että avoin rajapinta ei sinällään ole riittävä. Tämän vuoksi tietojärjestelmien yhteensopivuutta tulisi tarkentaa. Raportissa esitetty määrittely jää hieman epämääräiseksi.

Kommentit osasta 5.6 Tietoaineistojen julkisuus ja salassapito

-

Kommentit osasta 5.7 Tiedonsaanti asiakirjoista ja tietoaineistoista

-

Kommentit osasta 5.8 Tietoaineistojen säilyttäminen ja arkistointi

Käsitteiden sekoittaminen voi olla vakava puute raportissa. Osa käsitteistä käytetään virheellisesti ja alkuperäisestä tarkoituksestaan irrallaan. Toteutuessaan nämä uudet ja keinotekoiset käsitteet voivat johtaa erittäin pahoihin vaikeuksiin. Pahimmillaan tämä voisi vaarantaa koko sinänsä hyvin kannatettavan uudistuksen. Vaikutukset voisivat olla tällaisenaan haitalliset.

Käsitteet määritellään uudestaan, vaikka valitulle ratkaisulle ei ole pystytty perustelemaan selkeää tarvetta. Lisäksi käsitteiden määritykset ovat epämääräisiä ja vailla teoreettista perustaa. Erityisen hämmentävää on, että raportissa sekoitetaan käsitteet ”pysyvä säilytys” ja ”arkistointi”, jotka ovat sisällöltään vakiintuneita ja tarkasti määriteltyjä termejä kansallisesti sekä kansainvälisesti. Olisi hyvä, että jatkovalmistelussa käsitteiden määrittelyssä käytettäisiin hyväksi asiakirjahallinnon asiantuntijoita.

Arkistovastaavan tehtävä on raportissa liian kevyt ja epämääräinen. Arkistovastaavalle ei esitetä mitään pätevyysvaatimuksia. Tästä ei ole viranomaiselle mitään käytännön hyötyä, ehkä keinotekoisista kustannussäästöä lukuun ottamatta.

Arkistonmuodostus- tai tiedonohjaussuunnitelmat ovat osoittautuneet käytännössä toimivaksi ratkaisuksi organisaatioiden tiedonhallinnassa. Tätä hyväksi havaittua menettelyä ei tule romuttaa.

Viittaamme tämän kohdan osalta myös dosentti Pekka Henttosen antamaan hyvin perusteltuun lausuntoon ja olemme samaa mieltä.

Kommentit osasta 5.9 Tietohallinnon ja tiedonhallinnan ohjaus

Raportissa esitetään tiedonhallinnan ohjauksen ja koordinoinnin hajauttamista nykyistä vieläkin useammalle taholle, jolloin tilanne voisi muuttua entistä vaikeaselkoisemmaksi. Tarve olisi kuitenkin täysin päinvastainen, sillä koordinointi ja kehittäminen tulisi olla selkeästi yhden tahon kehittämisvastuulla. Nyt esitetty ratkaisu ei mahdollistaisi tiedonhallinnan pitkäjänteisen kehittämistä, vaan saattaisi johtaa tarpeettomaan ja lyhytnäköiseen tempoiluun puoleen tai toiseen.

Kommentit muutosehdotusten priorisoinnista

Mitä muutosehdotuksia olisi mielestänne priorisoitava valmistelussa?

Yhtenäinen lainsäädäntö ja erillään olevien lakikohtien kokoaminen yhteen lakiin on erittäin kannatettavaa. Tiedonhallinnan lainsäädännön tulisi kuitenkin keskittyä vain juridisiin näkökohtiin eikä lainsäädännöllisesti tule määritellä ammatillista käsitteistöä uudestaan.

Muut tarpeelliset toimenpiteet

Millä muilla toimenpiteillä, lainsäädännön uudistamisen lisäksi, katsotte olevan merkitystä julkisen hallinnon tiedonhallinnan kehittämisessä?

-

Työryhmän ehdotusten vaikutukset

Yleiset kommentit vaikutuksista

Toimintapojen muuttaminen tulee ajankohtaiseksi, samoin tietojärjestelmin saattaa tulla muutostarpeita.

Taloudelliset vaikutukset

Tietojärjestelmiin mahdollisesti vaadittavat muutokset saattavat aiheuttaa ylimääräisiä kustannuksia.

Vaikutukset viranomaisten toimintaan

On mahdollista, että raportissa esitetyt muutokset sellaisinaan johtaisivat vääränlaiseen resurssien pienentämiseen viranomaisten taholta. Koska arkistovastaavaa ei esitetä päätehtäväksi eikä arkistovastaavalle esitetä myöskään mitään pätevyysvaatimuksia, voi tämä johtaa lain tavoitteiden päinvastaiseen toteutumiseen. Tiedon avoimuuden ja saatavuuden parantaminen voi kääntyä päinvastaiseksi.

Yhteiskunnalliset vaikutukset

Viittaamme dosentti Pekka Henttosen tästä kohdasta antamaansa lausuntoon raportissa esitettyjen linjausten vahingollisuudesta ja olemme samaa mieltä.

Kiuru Karoliina
Keva

Helle Jukka
Keva - Jukka Helle, asiakirjahallintopäällikkö